

بسم الله الرحمن الرحيم

ربیع الأول؛ ماه تولد، بعثت، هجرت و وفات رسول الله صلی الله علیه و سلم

(ترجمه)

ماه ربیع الأول به امت حضرت محمد صلی الله علیه و سلم از اهمیت بسیار بزرگی برخوردار است؛ زیرا در این ماه، تولد رسول الله صلی الله علیه و سلم واقع شد و همچنین آغاز بعثت ایشان به عنوان آخرین پیامبر، رسول و رحمت برای جهانیان رقم خورد. همچنین ربیع الأول شاهد هجرت رسول الله صلی الله علیه و سلم به مدینه بود؛ هجرتی که برای برپایی حکومت بر اساس آنچه الله سبحانه و تعالی نازل کرده است، انجام شد. این ماه همچنان شاهد رحلت رسول الله صلی الله علیه و سلم و پیوستن ایشان به جوار پروردگارش، الله سبحانه و تعالی نیز بوده است.

بعثت رسول الله صلی الله علیه و سلم در ماه ربیع الأول، رحمتی برای جهانیان بود. ابوالحسن علی بن الحسین بن علی (مسعودی (وفات ۳۴۶ هـ) در کتاب خود «التنبیه والإشراف» چنین روایت کرده است: «هنگامی که چهل ساله شد، الله عزوجل او را در روز دوشنبه، پس از گذشت ده روز از ماه ربیع الأول، به سوی همه مردم مبعوث کرد... و در آن هنگام سن او صلی الله علیه و سلم چهل سال بود، و نخستین کسی از زنان که به او ایمان آورد، خدیجه بود».

احمد بن محمد بن ابی بکر بن عبدالملک قسطلانی قتیبی مصری، ابوالعباس شهاب الدین (وفات ۹۲۳ هـ) در کتاب ارزشمند خود «المواهب اللدنیة بالمنح المحمدیة» نیز درباره آغاز بعثت رسول الله صلی الله علیه و سلم می نویسد: هنگامی که رسول الله صلی الله علیه و سلم به چهل سالگی رسید، رسالت ایشان آغاز شد. ابن عبدالبر می گوید: بعثت آن حضرت صلی الله علیه و سلم روز دوشنبه، هشتم ماه ربیع الأول، در سال چهل و یکم از عام الفیل واقع گردید. همچنین گفته شده است که در آغاز ماه ربیع الأول، الله سبحانه و تعالی ایشان را به عنوان رحمتی برای جهانیان و فرستاده ای برای همه جن و انس مبعوث کرد.

این بعثت در تاریخ پرافتخار پیامبران، جایگاهی ویژه و بی مانند داشت؛ زیرا رسول الله صلی الله علیه و سلم مقام والایی در میان همه پیامبران علیهم السلام یافت. ایشان مانند پیامبران پیشین، تنها برای قوم خاصی در زمان معین فرستاده نشده بود؛ چنان که برخی پیامبران برای قوم عاد، ثمود، قوم لوط یا بنی اسرائیل مبعوث شده بودند؛ بلکه رسول الله صلی الله علیه و سلم برای همه انسان ها و در همه زمان ها فرستاده شد؛ از لحظه بعثت پر برکت ایشان تا پایان جهان. الله سبحانه و تعالی می فرماید:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾ [انبیاء: ۱۰۷]

ترجمه: و ما تو را جز رحمتی برای جهانیان نفرستاده ایم.

ماه ربیع الأول همچنین شاهد هجرت رسول الله صلی الله علیه و سلم برای برپایی نخستین دولت اسلامی در مدینه منوره بود. پس از آن که آن حضرت صلی الله علیه و سلم از سوی اوس و خزرج یاری و نصرت دریافت کرد، شرایط برای هجرت ایشان از فضای ظلم و فشار مکه به سوی مدینه و برپایی حکمرانی بر اساس اسلام فراهم گردید. امام بخاری در کتاب صحیح خود از ابن شهاب روایت کرده که عروه بن زبیر به او خبر داد: «مسلمانان مدینه از هجرت رسول الله صلی الله علیه و سلم از مکه آگاه شدند... آنان به استقبال رسول الله صلی الله علیه و سلم در پشت منطقه حَرّه آمدند. پس آن حضرت مسیر را به سمت راست تغییر داد و آنان را تا محل بنی عمرو بن عوف همراهی کرد و در آنجا فرود آمد. این رویداد در روز دوشنبه ای از ماه ربیع الأول اتفاق افتاد...»

ابن حبان در صحیح خود از براء رضی الله عنه روایت کرده است که گفت: «ورود رسول الله صلی الله علیه و سلم به مدینه، روز دوشنبه، دوازدهمین شب سپری شده از ماه ربیع الأول بود». همچنین طبری در کتاب «تاریخ الرسل والملوک» روایت کرده است: «ابن حمید برای ما روایت کرد، گفت: سلمه برای ما روایت کرد، از ابن اسحاق، از زهری، که گفت: رسول الله صلی الله علیه و سلم روز دوشنبه، دوازدهم ماه ربیع الأول وارد مدینه شد».

بدین گونه، ماه ربیع الأول ماهی بود که رسول الله صلی الله علیه و سلم پس از آن که به مقام نبوت برگزیده شد، مسؤولیت رهبری و حکومت را نیز عهده دار گردید. در این ماه، دولت اسلامی تأسیس شد؛ دولتی که زمینه را برای تطبیق اسلام با همه عظمت، رحمت و احکام جامع آن فراهم ساخت.

رسول الله صلی الله علیه و سلم برای اداره مناطق مختلف، حاکمان و والیانی تعیین کرد، قاضیان را منصوب نمود، پایه های نظام قضایی را بنا نهاد، بیت المال را ایجاد کرد، درآمدهای دولت را جمع آوری نمود و آن ها را برای تأمین مصالح و نیازهای رعیت به مصرف رساند. همچنین رسول الله صلی الله علیه و سلم قبایل و ملت های دیگر را به اسلام دعوت کرد و نامه هایی به پادشاهان و امپراتوران فرستاد. ایشان دولت اسلامی را گسترش داد؛ زیرا مأموریت آن حضرت، رساندن پیام اسلام به عنوان رحمتی برای جهانیان بود؛ از همین رو، مردم گروه گروه وارد اسلام شدند.

پس باید ماه ربیع الأول و نعمت ها و بخشش هایی را که در این ماه رخ داده است، انگیزه ای برای ما قرار دهد تا پیام اسلام را به دوش بگیریم و برای تطبیق آن تلاش کنیم تا اسلام تسلی بخش مظلومان و رحمتی برای همه بشریت باشد.

نویسنده: مصعب عمیر – ولایة پاکستان

مترجم: پارسا امیدی